

АКТ
лісопатологічного обстеження лісових насаджень по
Словечанському надлісництву
Філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»
на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану
лісів на 2025 рік

23 вересня 2025 року

с. Словечне
Коростенський район
Житомирська область

На звернення Філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», лист № 19425/40.1.11-2025 від 10.09.2025 року «Щодо обстеження лісових насаджень», відповідно п. 30 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ від 27.07.1995 р. № 555 (зі змінами) та наказу від 10.09.2025 № 1551/40.1.11 «Про утворення комісії з обстеження насаджень» та наказу від 22.09.2025 № 1624/40.1.11 Про внесення змін до наказу філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» від 10.09.2025 № 1551/40.1.11, комісією в складі: головного спеціаліста відділу охорони та захисту лісів Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Вадима САВЧУКА, заступника начальника філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Валентина МАЦКОВА, завідувача сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Михайла ЛЕГКОБИТА, провідного інженера-лісопатолога філії „Рівнелісозахист” ДСЛП „Київлісозахист” Сергія НОВАКА, за участю начальника Словечанського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Анатолія ПАВЛЕНКА, інженера лісового господарства 2 категорії відділу лісового господарства філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Олександра ПАНУХНИКА та керівників лісництв, лісного Велідницького лісництва Максима ЗЕЛЕНЦОВА, помічника лісного Листвинського лісництва Олександра ШКРОБА, лісного Тхоринського лісництва Олексія ГРИБА, лісного Нагорянського лісництва Андрія КУПРИЙЧУКА, заступник голови Словечанської сільської ради з питань діяльності виконавчих органів влади Василя КАРАЩУКА, Начальник відділу цивільного захисту, оборонної роботи, взаємодії з правоохоронними органами та комунікацій з громадськістю Овруцької міської ради Володимира БАШИНСЬКОГО, провели лісопатологічне обстеження насаджень Словечанського надлісництва «Столичного лісового офісу» ДП «Ліси України» на доцільність проведення в них суцільних санітарних рубок.

Обстеження проведено в натурі в період з 22.09.2025 по 23.09. 2025 року.

Таксаційна характеристика вказана згідно матеріалів лісовпорядкування 2018 року станом на 01.01.2019 року.

Листвинське лісництво

Квартал 53, виділ 29, площа виділу 3,6 га, **(в рубку кв. 53, вид. 29(2), пл. 0,4 га)**; склад насадження 4ДЗ3С32БП1ОС вік 132 р.; Н-26 м; Д-44 см; бонітет 2; повнота – 0,50; ТЛУ–С3ГДС; запас на 1га-250; категорія захисності лісів – експлуатаційні. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності. Акт розбіжності представлено.

Тхоринське лісництво

Квартал 85, виділ 26, площа виділу 1,4 га, **(в рубку кв. 85, вид. 26(1), пл. 0,5 га)**; склад насадження 9С31БП+ВЛЧ; вік 121 р.; Н-26 м; Д-30 см; бонітет 2; повнота – 0,50; ТЛУ–В4ДС; запас на 1га-250; категорія захисності лісів – експлуатаційні. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності.

Квартал 85, виділ 27, площа виділу 3,0 га, **(в рубку кв. 85, вид. 27(2), пл. 0,2 га)**; склад насадження 6С34БП; вік 86 р.; Н-22 м; Д-30 см; бонітет 2; повнота – 0,70; ТЛУ–В3ДС; запас на 1га-240; категорія захисності лісів – експлуатаційні. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності.

Можарівське лісництво

Квартал 77, виділ 10, площа виділу 1,0 га, **(в рубку кв. 77, вид. 10(1), пл. 0,8 га)**; склад насадження 10С3; вік 66 р.; Н-22 м; Д-28 см; бонітет 1; повнота – 0,40; ТЛУ–В2ДС; запас на 1га-180; категорія захисності лісів – експлуатаційні. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності.

Основною причиною ослаблення соснових насаджень є заселення ослаблених дерев стовбуровими шкідниками (вершинний короїд, короїд стенограф, синя соснова златка, великий та малий соснові лубоїди).

Сухостійні і всихаючі дерева сосни заселені, а в більшій частині відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (при відлущенні відмерлої кори чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), результат діяльності котрих на даний час призвів до ослаблення та повної загибелі окремі дерева сосни. На окремих ділянках на підстилці виявлено незначну кількість опалих пагонів сосни, що свідчить про заселення дерев малим і великим сосновими лубоїдами.

Характер пошкодження поодинокій, всихання по стовбуру спостерігається з верху до низу, дерева сосни з частково відсутньою хвоєю, переважна більшість дерев, котрі потребують рубки 4-6 категорії санітарного стану, стовбурова частина також пошкоджена офіоостомовими грибами (характерне синьо-фіолетове забарвлення деревини при відлущенні кори).

При обстеженні на даний час було встановлено, що показник повноти даних ділянок лісу без врахування дерев 4-6 категорії санітарного стану становитиме

нижче показників зазначених в п. 27 «Санітарних правил в лісах України» зі змінами відповідно до постанови Кабінету міністрів України від 09.09.2020 року №826. В даних насадженнях доцільно провести суцільні санітарні рубки.

Дані рубки необхідно провести протягом 2025 року. Лісовідновлення забезпечити шляхом створення лісових культур в терміни передбачені постановою Кабінету Міністрів України про лісовідновлення № 303.

Згідно матеріалів пробних площ, котрі закладені спеціалістами надлісництва обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 96-100% запасу деревини.

Велідницьке лісництво

Квартал 74, виділ 10, площа виділу 6,7 га, (в рубку кв. 74, вид. 10(1), пл. 0,7 га); склад насадження 5С35БП; вік 76 р.; Н-20 м; Д-26 см; бонітет 2; повнота – 0,70; ТЛУ–А3С; запас на 1га-220; категорія захисності лісів – експлуатаційні. Причиною всихання є пошкодження пожежею в 2025 році, відповідним чином відображена в акті про лісову пожежу від 07.07.2025 року Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності.

Нагорянське лісництво

Квартал 33, виділ 28, площа виділу 2,1 га, (в рубку кв. 33, вид. 28(3), пл. 0,2 га); склад насадження 10С3; вік 69 р.; Н-22 м; Д-28 см; бонітет 1; повнота – 0,70; ТЛУ– В2ДС; запас на 1га-320; категорія захисності лісів – експлуатаційні. Причиною всихання є пошкодження пожежею в 2020 році. і відображені в акті про лісову пожежу №54 від 17.04.2020р. Повідомлення про погіршення санітарного стану насаджень є в наявності.

Насадження практично повністю всохло та втратило технічну якість деревини внаслідок пошкодження **лісовою пожежею** минулих років та поточного року.

За результатами оцінки пошкоджених дерев присутні ділянки із рухливою та стійкою низовою пожежею (знищений живий та мертвий надґрунтовий покрив, поверхнева коренева система та кора деревостанів, повністю або частково знищений підріст та підлісок). Деревина мають ознаки відмирання камбіального шару (камбій – шар живих клітин, розташованих між корою та деревиною стовбура).

Кореневі лапи та кореневі шийки дерев з ознаками обпалу (в окремих випадках більше $\frac{3}{4}$ периметра стовбура), висота нагару сягає від 0,5 до 2,5 м.

Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму. Горіння лісової підстилки протягом тривалого періоду стійкої низової пожежі викликало негативний вплив на кореневу систему соснових насаджень, що призвело до порушення метаболізму та погіршення живлення внаслідок обгорання поверхневої кореневої системи.

На обстежених ділянках основна маса дерев які відносяться до IV-VI категорії

санітарного стану. Насадження першочергово потребує заходів поліпшення санітарного стану, так як є осередком розмноження стовбурових шкідників.

Поодинокі дерева (III-IV категорії санітарного стану), мають ознаки заселення стовбуровими комахами з родини *Buprestidae*, а саме синьою сосною златкою *Phaenops cyanea*. Поодинокі дерева (IV-V категорій санітарного стану) уражені стійкою низовою пожежею мають ознаки заселення бурим комлевим вусачем *Arhopalus (-Criocephalus) rusticus* L (на стовбурі поодинокі ходи). Личинкові ходи вказаних шкідливих видів ксилофагів – неглибокі. Личинки синьої соснової златки та бурого комлевого вусача занурені у деревину. Враховуючи фенологічні особливості вказаних видів стовбурових шкідників заселення деревостанів відбулось після локалізації та ліквідації пожежі.

Також відмічається, що в значній кількості наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

При обстеженні було встановлено, що повнота даного насадження після умовної рубки, призведе до зменшення повноти насадження згідно встановленого показника, у відповідності п. 27 СПЛУ, дане насадження потребує суцільної санітарної рубки. Рубку необхідно провести на протязі 2025 року, в найкоротші терміни.

Згідно зведеної відомості карток пробних площ обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно – **95-99 %** запасу деревини.

Висновки та пропозиції:

1. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників та стовбурових гнилей.

2. Для наведення належного санітарного стану, з метою запобігання розповсюдження шкідників та хвороб лісу, недопущення втрат технічної якості деревини доцільно провести суцільні санітарні рубки на площі **2.8 га**.

3. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відтворення на кожну ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.), лісівничі та організаційні вимоги.

4. В осередках стовбурових шкідників, проводити рубки згідно термінів та норм передбачених СПЛУ, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. На зрубках провести лісокультурні заходи згідно типу лісорослинних умов, з дотриманням «Правил відтворення лісів» затверджених постановою КМУ від 01.03.2007 р. №303. від 1 березня 2007 р із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1410 (1410-2022-п) від 20.12.2022 р. В осередках комплексу стовбурових шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто вирощування біологічно стійких насаджень.

6. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний лісопатологічний моніторинг

за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення ССР, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. При проведенні рубок на лісосіках ССР, дотримуватись п. 27, СПЛУ та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Відомості Верховної Ради, 2017, № 29, ст. 315, із змінами, внесеними згідно із Законами № 3505-IX від 08.12.2023.

8. Спеціалістам надлісництва вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші терміни проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

9. Спеціалістам надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

10. Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубань шляхом перелікової таксації спеціалістами Словечанського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

До акту додаються додатки:

- № 6 СПЛУ; №7 СПЛУ;
- планчики ділянок;

Акт складено в 3-ох примірниках, котрі надаються:

- Філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»
- Центральне міжрегіональне УЛМГ
- Словечанське надлісництво філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

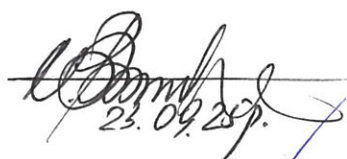
Акт підписали:

головний спеціаліст відділу охорони та захисту лісів
Центрального міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

Вадим САВЧУК

Заступник начальника
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»
Завідувач сектору

Валентин МАЦКОВ

філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Михайло ЛЕГКОБИТ

Провідний інженер-лісопатолог
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

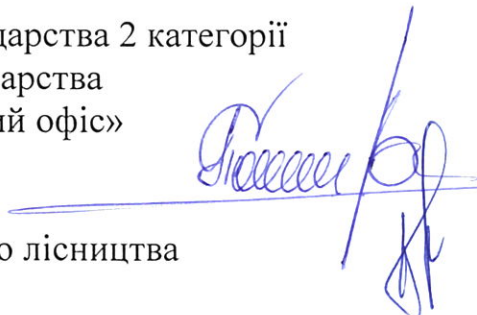
Сергій НОВАК

Начальник Словечанського надлісництва
філії «Столичний лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

Анатолій ПАВЛЕНКО

Інженер лісового господарства 2 категорії
відділу лісового господарства
філії «Столичний лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

Олександр ПАНУХНИК

Лісничий Велідницького лісництва

Максим ЗЕЛЕНЦОВ

Помічник лісного Листвинського лісництва

Олександр ШКРОБ

Лісничий Тхоринського лісництва

Олексій Гриб

Лісничий Нагорянського лісництва

Андрій КУПРИЙЧУК

Заступник голови Словечанської сільської ради
з питань діяльності виконавчих органів влади

Василь КАРАЩУК

Начальник відділу цивільного захисту,
оборонної роботи, взаємодії з правоохоронними
органами та комунікацій з громадськістю
Овруцької міської ради

Володимир БАШИНСЬКИЙ